

Pedersören kuntakonsernin tytäryhteisöjen konserniohje

1. Konserniohjeen tavoite
2. Soveltamisala
3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen
4. Konserniohjeen sitovuus
5. Kuntakonsernin ohjaus ja johtaminen
6. Tytäryhteisöjen toimielimet
7. Omistajan kannan hankkiminen ennen päätöksentekoa ja tytäryhteisön tiedottamisvelvollisuus
8. Raportointi
9. Tiedottaminen ja viestintä
10. Tilintarkastus
11. Sisäinen valvonta, riskienhallinta, varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin sekä sisäinen tarkastus
12. Henkilöstöpolitiikka
13. Keskitetyt konsernitoiminnot ja hankinnat
14. Hyvä hallintotapa ja menettely yhtiökokouksissa

1. Konserniohjeen tavoite

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet Pedersören kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen. Konserniohjeen tarkoituksena on kuntakonsernin johtamisedellytysten ja omistajaohjauksen tehostaminen siten, että kuntakonsernia voidaan johtaa ja ohjata yhtenäisillä ohjeilla ja toimintaperiaatteilla.

2. Soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja niitä tytäryhteisöjä, joissa kunta on enemmistöomistaja.

Osakkuusyhteisöjen omistajaohjauksessa noudatetaan kunnan konserniohjetta soveltuvin osin.

3. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Pedersören kunnanvaltuusto hyväksyy konserniohjeen.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa. Samalla konsernin tytäryhteisöt sitoutuvat konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

4. Konserniohjeen sitovuus

Konserniohjetta noudatetaan konsernin tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, säännöistä tai osakassopimuksesta muuta johdu. Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toisen omistajan kustannuksella.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhtiön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti konsernijohdolle.

5. Kuntakonsernin ohjaus ja johtaminen

Konsernijohtoon kuuluvat:

- Kunnanvaltuusto
- Kunnanhallitus
- Kunnanhallituksen talous- ja konsernijaosto
- Kunnanjohtaja

Pedersören kunnan kunnanvaltuusto:

- päättää uusien konserniyhteisöjen perustamisesta. Samalla vahvistetaan, millä tavoin yhteisö toteuttaa kunnan toiminta-ajatuksen ja auttaa saavuttamaan kunnan asettamat tavoitteet
- vahvistaa omistajapolitiikan, hyväksyy kuntakonsernin johtamisen yleiset tavoitteet ja toimintaperiaatteet ja valvoo kuntakonsernin toimintaa
- hyväksyy tavoitteet koko kuntakonsernin ja tärkeimpien tytäryhteisöjen toiminnalle
- hyväksyy omistajaohjauksen periaatteet ja konserniohjeen
- valitsee kunnan edustajat kuntayhtymien ylintä päätösvaltaa käyttäviin elimiin.

Pedersören kunnan kunnanhallitus

- johtaa kuntakonsernia
- valvoo, että kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toimivat kunnanvaltuuston vahvistamien tavoitteiden ja omistajapolitiikan mukaan
- antaa kunnanvaltuustolle ehdotuksia ja raportteja omistajapolitiikan suuntaviivoista ja konserniohjauksen periaatteista

Talous- ja konsernijaosto:

- valmistelee strategisten osakeomistusten hankintaa ja luovutusta koskevat päätökset ja hyväksyy osakassopimukset, yhtiöjärjestykset ja muut asiakirjat
- antaa kunnanhallitukselle ehdotuksia omistuspolitiikan ja konserniohjauksen periaatteiksi
- nimeää kunnan edustajat tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin
- nimeää tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen hallituksen jäsenet ja antaa ehdotuksia niiden puheenjohtajiksi
- valvoo aktiivisesti kuntakonserniin sisältyvien yhteisöjen toimintaa ja yhteisön operatiivisten tavoitteiden toteutumista
- päättää sisäisestä tarkastuksesta ja antaa tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista
- ylläpitää ja kehittää konsernijohton ja konserniyhteisöjen välistä raportointia ja tiedonvälitystä yhteistyössä konserniyhteisöjen johdon kanssa
- antaa ohjeet konserniyhtiöiden hallintoelimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannasta käsiteltäviin asioihin
- valmistelee kunnan elinkeinopoliittista strategiaa
- myöntää vuosittain Pedersören kunnan yrityspalkinnon kunnanhallituksen vahvistamien sääntöjen mukaisesti
- valvoo kunnan riskienhallintaa
- valvoo kunnan hankintatoimintaa ja hyväksyy vuosittain tavaroiden ja palvelujen hankintaohjelman
- päättää sisäisten palvelujen ja vuokrien hinnoista
- antaa kunnanhallitukselle ehdotuksia strategisesti tärkeistä hankinnoista ja kiinteän omaisuuden myynnistä

Kunnanjohtaja:

- johtaa kuntakonsernia ja koordinoi omistajaohjausta
- nimeää kunnan edustajat muiden kuin tytäryhteisöjen ja osakkuusyhteisöjen yhtiö- tai vuosikokouksiin ja antaa ohjeita hallituksen jäsenten vaaleista
- järjestää tavoitekeskusteluja konserniyhteisön johdon kanssa

6. Tytäryhteisöjen toimielimet

Hallituksen kokoonpanon tulee heijastaa eri taustoja, näkemyksiä ja eri alojen asiantuntemusta, niin että jokaisella hallituksella on toimialansa laajuuteen nähden riittävää liiketoiminnan ja talouden osaamista ja kykyä ohjata ja tukea kyseessä olevan yhteisön toimivaa johtoa yhteisön kehittämiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kunkin yhteisön hallituksella tulee kollektiivina olla riittävä asiantuntemus ainakin seuraavista asioista:

- yhteisön toimialaan ja liiketoimintaan kuuluvat asiat,
- vastaavankokoisen yhteisön johtaminen,
- konserni- ja taloushallinto,
- strategia,
- sisäinen valvonta ja riskienhallinta,
- hyvä hallintotapa,
- kuntakonsernin toiminta ja tavoitteet ja kunnan eettiset arvot,
- yritysvastuu (myös henkilöstöasioissa).

Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta, ellei yksittäisessä yhteisössä ole olemassa erityistä syytä poiketa tästä. Hallitustyön ja jatkuvuuden varmistamiseksi pyritään rakentamaan järjestelmä, jossa puolet hallituksen jäsenistä on erovuorossa joka vuosi. Ensimmäisenä toimikautena erovuorossa olevat hallituksen jäsenet valitaan arpomalla.

Hallituksen kokouspalkkio määräytyy kunnan hallintosäännössä määrätyn kunnanhallituksen kokouspalkkion mukaan.

7. Omistajan kannan hankkiminen ennen päätöksentekoa ja tytäryhteisön tiedottamisvelvollisuus

Tytäryhteisön on jo asian valmisteluvaiheessa hankittava omistajan ennakkokäsitys, kun päätös koskee asiaa, jolla voi olla merkittävä vaikutus tytäryhteisön, kunnan tai konsernin toimintaan tai taloudelliseen asemaan taikka vastuuseen. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on hankittu.

Ennakkokäsitys on hankittava ainakin seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen tai toiminnan lopettaminen
- yhtiöjärjestyksen tai toiminta-ajatuksen olennainen muuttaminen
- osakeanti tai muu pääomarakenteen muutos
- kiinteistö- ja yrityskaupat

- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei ole annettu yhtiön tehtäväksi
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- lainananto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen
- periaatteellisesti tai taloudellisesti merkittävät sopimukset
- muut seikat, jotka huomattavasti vaikuttavat yhtiön tulokseen ja riskeihin
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut, toimitusjohtajan tai vastaavan valinta ja palkkaus sekä tulospalkkiojärjestelmän käyttöönotto tai sen muuttaminen
- yhtiökokoukselle annettava voitonjakoehdotus, jos tämä poikkeaa yhtiön normaalista voitonjakojärjestelmästä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen tai yhtiön luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeminen

Omistajan ennakkokäsityksen hankinta ei muuta tytäryhteisön johdon juridista asemaa tai vastuuta. Muiden kuin tytäryhteisöjen tulee antaa konsernijohdolle tiedot yllä mainituista asioista. Kunnan edustaja kussakin yhteisössä on vastuussa siitä, että konsernijohdolle tiedotetaan.

8. Raportointi

Kunnan tytäryhteisöjen on annettava kunnalle yhteisön seurantaraportit, tilinpäätös, tarkastuskertomus ja välitilinpäätös. Tytäryhteisöjen tulee toimittaa talousosastolle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten viimeistään helmikuun loppuun mennessä.

Konserniyhtiöiden tilikauden tulee olla kalenterivuosi. Tytäryhteisöjen tulee raportoida 30.4 ja 31.8. mennessä yhteisön toiminnan ja talouden kehittymisestä konsernijohdon ilmoittamalla tavalla. Tytäryhteisöjen on lisäksi tiedotettava erikseen, mikäli toiminta ei kehity odotusten mukaisesti.

Lisäksi yhteisöjen on ennen tilikauden alkua annettava konsernijohdolle alkavan tilivuoden talousarvio. Konsernijohdolle on raportoitava tilivuoden aikana tehtävistä talousarvion olennaisista muutoksista.

9. Tiedottaminen ja viestintä

Kuntalain mukaan kunnan tulee antaa asukkaille tietoja toiminnastaan.

Tiedottamisvelvollisuus koskee koko kuntakonsernia. Tytäryhteisöjen tulee oma-aloitteisesti tiedottaa palveluistaan, toiminnastaan ja taloudestaan, noudattamalla soveltuvin osin kunnan vahvistamia viestintäsuunnitelmia ja tiedottamisohjeita.

Tytäryhteisöillä on tämän lisäksi velvollisuus tiedottaa konsernijohdolle erikseen ennen merkittävän asian julkiseksi saattamista. Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajalla on velvollisuus valvoa, että tiedottamisvelvollisuus toteutuu.

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada myös tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja kuntalain määräysten mukaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta

johdu Ennen tietojen luovuttamista yhteisön tulee arvioida, voidaanko tiedot luovuttaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa. Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten.

10. Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

11. Sisäinen valvonta, riskienhallinta, varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin sekä sisäinen tarkastus

Hallituksen tulee katsoa, että yhtiöllä on toimiva johtamisjärjestelmä ja antaa säännöllisesti raportteja tavalla, joka on liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden oikealla tasolla.

Sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet

Yhteisön hallitus huolehtii siitä, että yhteisössä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet, ja että yhteisössä seurataan valvonnan toimivuutta. Hallituksen tulee säännöllisesti arvioida yhteisön sisäisen valvonnan ja riskienhallintajärjestelmän toimivuutta.

Riskienhallinta

Hallituksen tulee huolehtia, että yhtiön toimintaan liittyvät riskit tunnistetaan, arvioidaan ja seurataan ja että riskienhallinnalle on määritelty toimintaperiaatteet. Kokonaisvastuu yhtiön riskienhallinnasta on hallituksella. Sisäinen tarkastus ja tilintarkastaja arvioivat niitä organisaation prosesseja, joilla varmistetaan, että oleelliset riskit on tunnistettu ja että ne käsitellään oikealla tavalla.

Varautuminen häiriö- ja poikkeustilanteisiin

Kuntakonsernin tytäryhteisöjen tulee varautua mahdollisiin häiriötilanteisiin suunnittelemalla toimintaansa etukäteen valmiussuunnitelmassa. Vastuu valmiussuunnitelman ja pelastussuunnitelman laatimisesta on myös otettava huomioon tytäryhteisöjen mahdollisissa alihankinta- ja ostopalvelusopimuksissa.

Sisäinen tarkastus

Hallituksen tulee huolehtia, että yhtiön sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisella tavalla, joka on liiketoiminnan laatuun ja laajuuteen nähden oikealla tasolla. Kunnan talous- ja kehitysjohtaja neuvoo ja arvioi tarvittaessa yhteisön prosesseja, joilla varmistetaan, että sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisella tavalla, että oleelliset riskit on tunnistettu ja että ne käsitellään oikein.

12. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin yhteiset henkilöstöpolitiikan periaatteet on kirjattu kunnan henkilöstöpoliittiseen ohjelmaan.

Resurssien tehokas hyödyntäminen

Konserniyhteisön hallitus päättää yhteisön organisaatiomallista käytyään ensin neuvotteluja siitä konsernijohtajan kanssa. Suurehkojen operatiivisten yhtiöiden hallitus voi päättää toimitusjohtajan nimittämisestä. Mikäli toimitusjohtajan tehtävä hoidetaan sivutoimena, on tehtävä ilmoitus sivutoimesta.

Tytäryhteisöillä on oikeus valita henkilöstöä ja päättää työsuhhteita liikeloudellisten periaatteiden mukaan. Uutta henkilöstöä palkattaessa tytäryhteisöjen tulee mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon konsernin henkilöstön sisäiset siirtotarpeet. Henkilöresurssit hyödynnetään mahdollisimman joustavasti koko konsernissa. Pedersören kunta palkkaa yleensä henkilöt, jotka tekevät työtä usealle eri konserniyhtiölle.

Konserniyhtiöiden henkilöstö voi osallistua konsernin sisäiseen tehtäväkiertoon.

Henkilöstön palkat

Palkka-asioissa ja työehtosopimusten tulkinnassa noudatetaan yhtenäistä linjaa koko konsernissa. Kunnan henkilöstösihteeri toimii työnantajan edustajana koko konsernissa sopimusten soveltamisen osalta ja laatii yhtenäiset soveltamisohjeet.

Yhtiön toimitusjohtaja päättää yhtiön henkilöstön palkkaetuuksista yhteistyössä hallituksen puheenjohtajan ja kunnan henkilöstösihteerin kanssa.

Muut henkilöstöedut

Konsernilla on yhtenäiset käytännöt henkilöstön kehittämiselle ja koulutukseen osallistumiselle. Konserniyhtiöiden henkilöstö voi osallistua kunnan järjestämiin koulutuksiin.

Henkilöstöedut ovat samalla tasolla koko konsernissa. Työnantajan tuki henkilöstön työterveys- ja virkistystoiminnalle on koko konsernissa samalla tasolla. Sama pätee myös työajan käyttöön virkistysluontoiseen työterveystoimintaan.

Päätökset henkilöstöpalvelujen sisällöstä kuuluu yhteistyömenettelyn piiriin. Jokainen konserniyhtiö vastaa henkilöstöpalvelujen kustannuksista.

Yhteistyö

Kunnan palveluksessa oleva luottamusmies voi kunnan kanssa tehdyn sopimuksen turvin edustaa myös konserniyhtiön palveluksessa olevia organisaatiojäseniä.

13. Keskitetyt konsernitoiminnot ja hankinnat

Kunnan ja yhteisöjen välillä on pyrittävä sellaisiin hankintoihin ja palvelujen ostoon ja myyntiin, jotka ovat kokonaistaloudellisesti mahdollisimman edullisia. Hankintatoiminnassaan konserniyhteisöt noudattavat kunnan hankintaohjeita ja osallistuvat vahvistettuihin hankintajärjestelmiin.

Kunnan ja tytäryhteisöjen välillä tehdään yhteistyötä tukitoimintojen järjestämisessä, silloin kun se on koko konsernin kannalta hyödyllistä. Yhteistyötä voidaan tehdä mm. seuraavissa asioissa:

- Rahoitus
- Vakuutus

- Henkilöstöressurssien käyttö
- Henkilöstöpalvelut
- Hankinta
- Koneiden ja laitteiden käyttö

Kunnan talous- ja kehitysjohtaja koordinoi konsernin yhteistyötä yllä mainituissa asioissa.

14. Hyvä hallintotapa ja menettely yhtiökokouksissa

Yhtiön tai muun yhteisön tulee koko toiminnassaan noudattaa hyvää hallintotapaa.

Yhtiökokouksen aika ja yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat on ilmoitettava kunnan nimittämälle edustajalle viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Yhtiökokouskutsun mukana lähetetään tarvittavat kokousasiakirjat. Ellei ole käytännön syistä mahdollista noudattaa yllä mainittua aikataulua, on erikseen sovittava poikkeavasta menettelystä.

Yhtiön hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan on oltava läsnä yhtiökokouksessa.
